

“Azərbaycan Respublikası ilə Avropa İttifaqı arasında icazəsiz yaşayan şəxslərin readmissiyası haqqında” Sazişin təsdiq edilməsi barədə

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 4-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

“Azərbaycan Respublikası ilə Avropa İttifaqı arasında icazəsiz yaşayan şəxslərin readmissiyası haqqında” 2014-cü il fevralın 28-də Brüssel şəhərində imzalanmış Saziş təsdiq edilsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 30 may 2014-cü il

№ 966-IVQ

Azərbaycan Respublikası ilə Avropa İttifaqı arasında icazəsiz yaşayan şəxslərin readmissiyası haqqında

SAZIŞ

Razılığa gələn Tərəflər,

Bundan sonra "Azərbaycan" adlandırılacaq Azərbaycan Respublikası və bundan sonra "İttifaq" adlandırılacaq Avropa İttifaqı,

qeyri-qanuni immiqrasiya ilə daha səmərəli mübarizə aparmaq məqsədi ilə öz aralarında əməkdaşlığı gücləndirmək niyyəti ilə,

Azərbaycanın və ya Avropa İttifaqı Üzv Dövlətlərinin birinin ərazisinə daxil olmaq, orada qalmaq və ya yaşamaqla bağlı şərtlərinə əməl etməyən və ya bu şərtləri artıq yerinə yetirməyən şəxslərin müəyyən edilməsinin, təhlükəsiz və nizamlı şəkildə qayıtmalarının bu Saziş vasitəsilə və qarşılıq əsasında tez və səmərəli prosedurlarını qurmaq və əməkdaşlıq ruhunda bu cür şəxslərin tranzitini asanlaşdırmağı arzulayaraq,

Bu Sazişin Azərbaycanın, İttifaqın və onun Üzv Dövlətlərinin beynəlxalq hüquqdan, xüsusilə Qaçqınların Statusu haqqında 28 iyul 1951-ci il tarixli Konvensiyadan və ona 31 yanvar 1967-ci il tarixli əlavə Protokoldan irəli gələn hüquq və öhdəliklərini məhdudlaşdırmadığını vurğulayaraq,

Avropa İttifaqının fəaliyyətinə dair Müqavilə və Avropa İttifaqına dair Müqaviləyə əlavə olunmuş Azadlıq, təhlükəsizlik və ədliyyə sahələrinə münasibətdə Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının və İrlandiyanın mövqeləri barədə 21 nömrəli Protokola uyğun olaraq, Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığı və İrlandiya bu Protokola müvafiq şəkildə arzularını ifadə etməzlərsə, onların bu Sazişdə iştirak etməyəcəklərini nəzərə alaraq,

Avropa İttifaqına dair Müqavilə və Avropa İttifaqının fəaliyyətinə dair Müqaviləyə əlavə olunmuş Danimarka Krallığının mövqeyi barədə Protokola uyğun olaraq, Avropa İttifaqının fəaliyyətinə dair Müqavilənin Üçüncü hissəsinin V bölməsinin əhatə dairəsinə düşən bu Sazişin müddəalarının Danimarka Krallığına tətbiq edilmədiyini nəzərə alaraq,

aşağıdakılar barədə razılığa gəldilər:

Maddə 1

Anlayışlar

Bu Sazişin məqsədləri baxımından:

(a) "Readmissiya" dedikdə, bu Sazişin müddəalarına uyğun olaraq, Sorğu edən Dövlətin ərazisinə qeyri-qanuni daxil olduğu, qaldığı və ya yaşadığı aşkarlanan şəxslərin (Sorğu edilən Dövlətin öz vətəndaşları, üçüncü ölkə vətəndaşları və ya vətəndaşlığı olmayan şəxslər) Sorğu edən Dövlət tərəfindən ötürülməsi və Sorğu edilən Dövlət tərəfindən qəbulu nəzərdə tutulur;

(b) "Razılığa gələn Tərəflər" dedikdə, Azərbaycan və İttifaq nəzərdə tutulur;

(c) "Üzv Dövlət" dedikdə, Avropa İttifaqının bu Sazişlə öhdəlik götürən hər hansı Üzv Dövləti nəzərdə tutulur;

(d) "Azərbaycan vətəndaşı" dedikdə, Azərbaycanın qanunvericiliyinə uyğun olaraq, Azərbaycan vətəndaşlığına mənsub olan hər hansı şəxs nəzərdə tutulur;

(e) "Üzv Dövlətin vətəndaşı" dedikdə, İttifaqın məqsədlərinə uyğun olaraq müəyyən edilmiş hər hansı Üzv Dövlətin vətəndaşlığına mənsub olan hər hansı şəxs nəzərdə tutulur;

(f) "Üçüncü ölkə vətəndaşı" dedikdə, Azərbaycan və ya Üzv Dövlətlərdən birinin vətəndaşı olmayan, digər ölkənin vətəndaşlığına mənsub hər hansı şəxs nəzərdə tutulur;

(g) "Vətəndaşlığı olmayan şəxs" dedikdə, heç bir dövlətin vətəndaşlığına mənsub olmayan şəxs nəzərdə tutulur;

(h) "Yaşayış icazəsi" dedikdə, Azərbaycan və ya Üzv Dövlətlərdən biri tərəfindən verilən və şəxsə öz ərazisində yaşamaq hüququ verən hər hansı növ icazə nəzərdə tutulur. Bura sığınacaq və ya yaşayış icazəsi üçün müraciətə baxılma müddətində öz ərazisində müvəqqəti qalmağa verilən icazələr daxil deyildir;

(i) "Viza" dedikdə, öz ərazisinə daxil olmaq, qalmaq və ya oradan tranzitlə keçmək üçün Azərbaycan və ya Üzv Dövlətlərdən biri tərəfindən verilən icazə və ya qərar nəzərdə tutulur. Bura hava limanı tranzit vizaları daxil deyildir;

(j) "Sorğu edən Dövlət" dedikdə, bu Sazişin 8-ci maddəsinə uyğun olaraq readmissiya müraciəti və ya bu Sazişin 15-ci maddəsinə uyğun olaraq tranzit müraciəti edən Dövlət (Azərbaycan və ya Üzv Dövlətlərdən biri) nəzərdə tutulur;

(k) "Sorğu edilən Dövlət" dedikdə, bu Sazişin 8-ci maddəsinə uyğun olaraq readmissiya müraciəti və ya bu Sazişin 15-ci maddəsinə uyğun olaraq tranzit müraciəti göndərilən Dövlət (Azərbaycan və ya Üzv Dövlətlərdən biri) nəzərdə tutulur;

(l) "Səlahiyyətli orqan" dedikdə, Azərbaycanın və ya Üzv Dövlətlərdən birinin bu Sazişin 20(1)(a) maddəsinə uyğun olaraq onun icrasına məsul olan milli qurumu nəzərdə tutulur;

(m) "Tranzit" dedikdə, üçüncü ölkə vətəndaşının və ya vətəndaşlığı olmayan şəxsin Sorğu edən Dövlətdən təyinat ölkəsinə gedərkən Sorğu edilən Dövlətin ərazisindən keçməsi nəzərdə tutulur.

Maddə 2

Başlıca prinsiplər

Tənzimlənməyən miqrasiyanın qarşısının alınması və onunla mübarizə üzrə əməkdaşlığı gücləndirərkən, Sorğu edilən və Sorğu edən Dövlət, bu Sazişin onun əhatə etdiyi şəxslərə tətbiqi zamanı, Tərəflərə aidiyyəti olan, xüsusən də adları aşağıda sadalanan müvafiq beynəlxalq sənədlərdən irəli gələn öhdəliklərə və eləcə də insan hüquqlarına hörməti təmin etməlidirlər:

1948-ci il Ümumdünya insan hüquqları Bəyannaməsi;

1950-ci il İnsan hüquqları və əsas azadlıqlara dair Avropa Konvensiyası və onun protokolları;

1966-cı il Mülki və siyasi hüquqlar haqqında Beynəlxalq Pakt;

1984-cü il İşgəncə əleyhinə BMT Konvensiyası;

1951-ci il Qaçqınların statusuna dair Cenevrə Konvensiyası və onun 1967-ci il Protokolu.

Sorğu edilən Dövlət, yuxarıda sadalanan beynəlxalq sənədlərdən irəli gələn öhdəliklərinə uyğun olaraq, xüsusilə onun ərazisinə readmissiya olunan şəxslərin hüquqlarını qorumağı təmin edir.

Sorğu edən Dövlət, şəxsin Sorğu edilən Dövlətə qayıtmasına maneə yaranacağına inanmağa hər hansı bir səbəb mövcud deyilsə, məcburi qayıdıbdansa könüllü qayıdışa üstünlük verməlidir.

Bölmə I

AZƏRBAYCANIN READMISSİYA İLƏ BAĞLI ÖHDƏLİKLƏRİ

Maddə 3

Öz vətəndaşlarının readmissiyası

1. Üzv Dövlətin müraciəti əsasında və bu Sazişdə ehtiva edilən şərtlərdən əlavə rəsmiyyətçiliyə yol vermədən, Azərbaycan Sorğu edən Üzv Dövlətin ərazisinə daxil olmaq, qalmaq və ya yaşamaqla bağlı qüvvədə olan şərtlərinə əməl etməyən və ya bu şərtləri artıq

yerinə yetirməyən, Azərbaycan vətəndaşı olması sübut olunan və ya *prima facie* dəlillərlə əsaslandırılmış şəkildə ehtimal edilən bütün şəxsləri readmissiya edir.

2. Azərbaycan həmçinin aşağıdakı şəxsləri readmissiya edir:

(a) 1-ci bənddə göstərilən şəxslərin doğum yeri və ya vətəndaşlığından asılı olmayaraq yetkinlik yaşına çatmamış subay uşaqları, əgər onlar Sorğu edən Üzv Dövlətdə müstəqil yaşamaq hüququna və ya digər Üzv Dövlətin verdiyi etibarlı yaşayış icazəsinə malik deyillərsə;

(b) 1-ci bənddə göstərilən şəxslərin Azərbaycan ərazisinə daxil olmaq və qalmaq hüququna malik olan və ya bu hüquqa yiyələnən, digər ölkənin vətəndaşı olan və ya heç bir vətəndaşlığı olmayan ərləri/arvadları, əgər onlar Sorğu edən Üzv Dövlətdə müstəqil yaşamaq hüququna və ya digər Üzv Dövlətin verdiyi etibarlı yaşayış icazəsinə malik deyillərsə.

3. Azərbaycan, həmçinin hər hansı Üzv Dövlətin ərazisinə daxil olduqdan sonra Azərbaycan vətəndaşlığından Azərbaycan qanunvericiliyinə uyğun olaraq imtina edən, Sorğu edən Üzv Dövlətin ərazisində qeyri-qanuni qalan və ya yaşayan şəxsləri, əgər bu şəxslər hər hansı Üzv Dövlətdən vətəndaşlığa qəbul edilmək barədə ən azı vəd almamışlarsa, readmissiya edir.

4. Azərbaycan readmissiya ilə bağlı müraciətə müsbət cavab verdikdən sonra, Azərbaycanın aidiyyəti diplomatik nümayəndəlik və ya konsulluğu readmissiya olunacaq şəxsin istəyindən asılı olmayaraq, readmissiya olunacaq şəxsə qayıdış üçün tələb olunan və etibarlılıq müddəti 150 gün olan səyahət sənədini ödənişsiz və beş iş günündən gec olmayaraq verir. Əgər Azərbaycan beş iş günü müddətində səyahət sənədini verməzsə, onun Avropa İttifaqının ölkədən çıxarılma məqsədi ilə verdiyi standart səyahət sənədini qəbul etdiyi hesab olunur (Əlavə 7)1[1].

5. Əgər hüquqi və ya faktiki səbəblərdən aidiyyəti olan şəxs əvvəl verilmiş səyahət sənədinin etibarlılıq müddətində ötürülə bilmirsə, Azərbaycanın aidiyyəti diplomatik nümayəndəlik və ya konsulluğu beş iş günü ərzində, ödənişsiz, etibarlılıq müddəti eyni olan yeni səyahət sənədi verir. Əgər Azərbaycan beş iş günü müddətində yeni səyahət sənədini verməzsə, onun Avropa İttifaqının ölkədən çıxarılma məqsədilə verdiyi standart səyahət sənədini qəbul etdiyi hesab olunur (Əlavə 7)2[2].

Maddə 4

Üçüncü ölkə vətəndaşlarının və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin readmissiyası

1. Üzv Dövlətin müraciəti əsasında və bu Sazişdə ehtiva edilən şərtlərdən əlavə rəsmiyyətçiliyə yol vermədən, Azərbaycan Sorğu edən Üzv Dövlətin ərazisinə daxil olmaq,

---

qalmaq və ya yaşamaqla bağlı qüvvədə olan şərtlərinə əməl etməyən və ya bu şərtləri artıq yerinə yetirməyən hər hansı üçüncü ölkə vətəndaşlarını və ya vətəndaşlığı olmayan şəxsləri readmissiya edir, əgər sübut olunsun və ya *prima facie* dəlillərlə əsaslandırılmış şəkildə ehtimal edilsə ki, bu şəxslər:

(a) readmissiya müraciəti təqdim edilən anda Azərbaycan tərəfindən verilmiş etibarlı vizaya və ya yaşayış icazəsinə malikdirlər; və ya

(b) Azərbaycanın ərazisində qaldıqdan və ya tranzitlə keçdikdən sonra Üzv Dövlətin ərazisinə qeyri-qanuni və birbaşa daxil olmuşlar.

2. 1-ci bənddə qeyd olunan readmissiya öhdəliyi aşağıdakı hallarda tətbiq edilmir:

(a) üçüncü ölkə vətəndaşı və ya vətəndaşlığı olmayan şəxs Azərbaycanın beynəlxalq hava limanında yalnız tranzit uçuş zonasında olmuşdur;

(b) üçüncü ölkə vətəndaşı və ya vətəndaşlığı olmayan şəxs Sorğu edən Üzv Dövlətin ərazisinə vizasız giriş hüququndan yararlanmışdır.

3. 7(2)-ci maddəyə xələl gətirmədən, Azərbaycan readmissiya müraciətinə müsbət cavab verdikdən sonra, Sorğu edən Üzv Dövlət readmissiyası məqbul bilinən şəxsə Avropa İttifaqının ölkədən çıxarılma məqsədi ilə verdiyi standart səyahət sənədini verir (Əlavə 7)1.

Bölmə II

İTTİFAQIN READMISSİYA İLƏ BAĞLI ÖHDƏLİKLƏRİ

Maddə 5

Öz vətəndaşlarının readmissiyası

1. Azərbaycanın müraciəti əsasında və bu Sazişdə ehtiva edilən şərtlərdən əlavə rəsmiyyətçiliyə yol vermədən, Üzv Dövlət Azərbaycanın ərazisinə daxil olmaq, qalmaq və ya yaşamaqla bağlı qüvvədə olan şərtlərinə əməl etməyən və ya bu şərtləri artıq yerinə yetirməyən, həmin Üzv Dövlətin vətəndaşı olması sübut olunan və ya *prima facie* dəlillərlə əsaslandırılmış şəkildə ehtimal edilən bütün şəxsləri readmissiya edir.

2. Üzv Dövlət həmçinin aşağıdakı şəxsləri readmissiya edir:

(a) 1-ci bənddə göstərilən şəxslərin doğum yeri və ya vətəndaşlığından asılı olmayaraq yetkinlik yaşına çatmamış subay uşaqları, əgər onlar Azərbaycanda müstəqil yaşamaq hüququna malik deyillərsə;

(b) 1 -ci bənddə göstərilən şəxslərin Sorğu edilən Üzv Dövlətin ərazisinə daxil olmaq və qalmaq hüququna malik olan və ya bu hüquqa yiyələnən, digər ölkənin vətəndaşı olan və ya heç bir vətəndaşlığı olmayan ərləri/arvadları, əgər onlar Azərbaycanda müstəqil yaşamaq hüququna malik deyillərsə.

3. Üzv Dövlət, həmçinin, Azərbaycanın ərazisinə daxil olduqdan sonra Üzv Dövlətin vətəndaşlığından həmin dövlətin qanunvericiliyinə uyğun olaraq məhrum edilən və ya imtina edən, Azərbaycanın ərazisində qeyri-qanuni qalan və ya yaşayan şəxsləri, əgər bu şəxslər Azərbaycandan vətəndaşlığa qəbul edilmək barədə ən azı vəd almamışlarsa, readmissiya edir.

4. Sorğu edilən Üzv Dövlət readmissiya ilə bağlı müraciətə müsbət cavab verdikdən sonra, həmin Üzv Dövlətin aidiyyəti diplomatik nümayəndəlik və ya konsulluğu readmissiya olunacaq şəxsin istəyindən asılı olmayaraq, readmissiya olunacaq şəxsə qayıdış üçün tələb olunan və etibarlılıq müddəti 150 gün olan səyahət sənədini ödənişsiz və beş iş günündən gec olmayaraq verir. Əgər Sorğu edilən Üzv Dövlət beş iş günü müddətində səyahət sənədini verməzsə, onun Azərbaycanın ölkədən çıxarılma məqsədi ilə verdiyi standart səyahət sənədini qəbul etdiyi hesab olunur (Əlavə 8).

5. Əgər hüquqi və ya faktiki səbəblərdən aidiyyəti olan şəxs əvvəl verilmiş səyahət sənədinin etibarlılıq müddətində ötürülə bilmirsə, həmin Üzv Dövlətin aidiyyəti diplomatik nümayəndəlik və ya konsulluğu beş iş günü ərzində, ödənişsiz, etibarlılıq müddəti eyni olan yeni səyahət sənədi verir. Əgər həmin Üzv Dövlət beş iş günü müddətində yeni səyahət sənədini verməzsə, onun Azərbaycanın ölkədən çıxarılma məqsədi ilə verdiyi standart səyahət sənədini qəbul etdiyi hesab olunur (Əlavə 8).

Maddə 6

Üçüncü ölkə vətəndaşlarının və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin readmissiyası

1. Azərbaycanın müraciəti əsasında və bu Sazişdə ehtiva edilən şərtlərdən əlavə rəsmiyyətçiliyə yol vermədən, Üzv Dövlət Azərbaycanın ərazisinə daxil olmaq, qalmaq və ya yaşamaqla bağlı qüvvədə olan şərtlərinə əməl etməyən və ya bu şərtləri artıq yerinə yetirməyən bütün üçüncü ölkə vətəndaşlarını və ya vətəndaşlığı olmayan şəxsləri readmissiya edir, əgər sübut olunsu və ya *prima facie* dəlillərlə əsaslandırılmış şəkildə ehtimal edilsə ki, bu şəxslər:

(a) readmissiya müraciəti təqdim edilən anda Sorğu edilən Üzv Dövlət tərəfindən verilmiş etibarlı vizaya və ya yaşayış icazəsinə malikdirlər; və ya

(b) Sorğu edilən Üzv Dövlətin ərazisində qaldıqdan və ya tranzitlə keçdikdən sonra Azərbaycanın ərazisinə qeyri-qanuni və birbaşa daxil olmuşlar.

2. 1-ci bənddə qeyd olunan readmissiya öhdəliyi aşağıdakı hallarda tətbiq edilmir:

(a) üçüncü ölkə vətəndaşı və ya vətəndaşlığı olmayan şəxs Azərbaycanın beynəlxalq hava limanında yalnız tranzit uçuş zonasında olmuşdur;

(b) üçüncü ölkə vətəndaşı və ya vətəndaşlığı olmayan şəxs Sorğu edən Üzv Dövlətin ərazisinə vizasız giriş hüququndan yararlanmışdır.

3. 1-ci bənddə ehtiva olunan readmissiya öhdəliyi viza və ya yaşayış icazəsi vermiş Üzv Dövlətə aiddir. Əgər iki və ya daha artıq Üzv Dövlət viza və ya yaşayış icazəsi vermişlərsə, 1-ci bənddə ehtiva olunan readmissiya öhdəliyi daha uzun etibarlılıq müddəti olan sənəd vermiş Üzv Dövlətə, yaxud da sənədlərin biri və ya bir neçəsinin etibarlılıq müddəti bitmişdirsə, hələ də etibarlı olan sənədi vermiş Üzv Dövlətə aiddir. Əgər sənədlərin hamısının etibarlılıq müddəti bitmişdirsə, 1-ci bənddə ehtiva olunan readmissiya öhdəliyi etibarlılıq müddəti ən sonda bitən sənədi vermiş Üzv Dövlətə aiddir. Əgər heç bir belə sənəd təqdim edilə bilməzsə, 1-ci bənddə ehtiva olunan readmissiya öhdəliyi ərazisi sonuncu tərk edilən Üzv Dövlətə aiddir.

4. 7(2)-ci maddəyə xələl gətirmədən, Üzv Dövlət readmissiya müraciətinə müsbət cavab verdikdən sonra, Azərbaycan readmissiyası məqbul bilinən şəxsə onun qayıdışı üçün tələb olunan səyahət sənədi verir (Əlavə 8).

Bölmə III

READMISSİYA PROSEDURU

Maddə 7

Prinsiplər

1. 2-ci bənddə qeyd olunan şərtlər istisna olmaqla, 3-6-cı maddələrdə ehtiva olunan öhdəliklərdən hər hansı birinin əsasında readmissiya edilməli olan şəxsin ötürülməsi Sorğu edilən Dövlətin səlahiyyətli orqanına readmissiya müraciətinin təqdim edilməsini tələb edir.

2. Readmissiya edilməli olan şəxs Sorğu edilən Dövlətin etibarlı səyahət sənədinə, üçüncü ölkə vətəndaşı və ya vətəndaşlığı olmayan şəxslərin halında isə, həmçinin etibarlı vizasına və ya yaşayış icazəsinə malikdirsə, bu şəxsin ötürülməsi Sorğu edən Dövlətin Sorğu edilən Dövlətin səlahiyyətli orqanına readmissiya müraciətini, Sorğu edilən Dövlətin vətəndaşı halında isə, həmçinin 12(l)-ci maddədə istinad edilən yazılı bildirişi təqdim etmədən həyata keçirilə bilər.

3. 2-ci bəndə xələl gətirməmək şərti ilə, əgər şəxs bilavasitə Sorğu edilən Dövlətin ərazisindən gələrkən sərhədi qeyri-qanuni keçdikdən sonra Sorğu edən Dövlətin dəniz limanları və beynəlxalq hava limanlarının ərazisində və ya bu ərazidən 15 kilometrədək genişlənən ərazidə, o cümlədən gömrük zonasında saxlanılmışdırsa, Sorğu edən Dövlət readmissiya müraciətini həmin şəxsin saxlanılmasından sonrakı iki iş günü ərzində təqdim edə bilər (sürətləndirilmiş prosedur).

Maddə 8

Readmissiya müraciəti

1. Readmissiya müraciəti, mümkün qədər əhatəli şəkildə, aşağıdakı məlumatı ehtiva etməlidir:

(a) readmissiya edilməli olan şəxsə dair xüsusi məlumat (məs., adı, soyadı, doğum tarixi və mümkünə, doğum yeri və son yaşayış yeri) və aidiyyəti olduqda, yetkinlik yaşına çatmamış subay uşaqları və/və ya əri/arvadı barədə xüsusi məlumat;

(b) öz ölkə vətəndaşları ilə bağlı, 1 və 2 sayılı əlavələrdə sadalanan vətəndaşlığı sübut edən və ya *prima facie* dəlilləri ehtiva edən vasitələrin göstərilməsi;

(c) üçüncü ölkə vətəndaşları və vətəndaşlığı olmayan şəxslərlə bağlı, 3 və 4 sayılı əlavələrdə sadalanan, üçüncü ölkə vətəndaşlarının və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin readmissiyasını şərtləndirən sübut və ya *prima facie* dəlilləri ehtiva edən vasitələrin göstərilməsi;

(d) readmissiya edilməli olan şəxsin fotosəkli.

2. Readmissiya müraciəti, mümkün qədər əhatəli şəkildə, aşağıdakı məlumatı da ehtiva etməlidir:

(a) ötürülməli olan şəxsin köməyə və ya qayğıya ehtiyacı olduğunu bildirən bəyanat, bir şərtlə ki, həmin şəxs belə bir bəyanatın verilməsinə açıq-aşkar razılığını bildirmişdir;

(b) fərdi ötürülmə halında zəruri ola biləcək qoruma, təhlükəsizlik tədbiri və ya şəxsin səhhəti ilə bağlı məlumat.

3. Readmissiya müraciətləri üçün istifadə edilməli olan ümumi forma bu Sazişə 5 sayılı Əlavədə verilmişdir.

4. Readmissiya müraciəti hər hansı kommunikasiya vasitələri ilə, o cümlədən faks, elektron poçt və s. ilə təqdim edilə bilər.

Maddə 9

Vətəndaşlığa dair dəlillər

1. 3(1) və 5(l)-ci maddələrə uyğun olaraq, vətəndaşlıq xüsusən bu Sazişin 1 sayılı Əlavəsində sadalanan və hətta etibarlılıq müddəti ən çoxu altı ay əvvəl bitmiş sənədlər vasitəsilə sübut edilə bilər. Bu cür sənədlər təqdim edildiyi halda, Azərbaycan və Üzv Dövlətlər əlavə təhqiqat aparmadan vətəndaşlığı qarşılıqlı olaraq tanıyırlar. Vətəndaşlıq saxta sənədlər vasitəsilə sübut edilə bilməz.

2. 3(1) və 5(l)-ci maddələrə uyğun olaraq vətəndaşlıq məxsusi olaraq, bu Sazişin 2 sayılı Əlavəsində *prima facie* dəlillər kimi sadalanan sənədlər vasitəsilə, onların etibarlılıq müddəti bitmiş olsa belə, müəyyən edilə bilər. Bu cür sənədlər təqdim edildiyi halda, Azərbaycan və Üzv Dövlətlər əksini sübut etməzlərsə, vətəndaşlıq müəyyən edilmiş hesab olunur. Vətəndaşlıq *prima facie* dəlil olaraq saxta sənədlər vasitəsilə müəyyən edilə bilməz.

3. 1 və ya 2 sayılı əlavələrdə sadalanan sənədlərdən heç biri təqdim edilə bilmirsə və ya natamamdırsa və bu əsaslandırılmışdırsa, Sorğu edilən Dövlətin müvafiq diplomatik nümayəndəliyi və ya konsulluğu, Sorğu edən Dövlətin readmissiya müraciətinə daxil edilmiş sorğusu əsasında, qeyri-zəruri yubanmaya yol vermədən və müraciət olunan gündən sonrakı beş iş günündən gec olmayaraq readmissiya edilməli olan şəxsin vətəndaşlığını müəyyənləşdirmək üçün onu sorğu-sual (müsahibə) edir.

4. Bu cür sorğu-sual (müsahibə) proseduru bu Sazişin 20-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş icra protokollarında təsbit edilə bilər.

Maddə 10

Üçüncü ölkə vətəndaşları və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə dair dəlillər

1. 4(1) və 6(l)-ci maddələrdə təsbit olunduğu kimi, üçüncü ölkə vətəndaşlarının və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin readmissiyasını şərtləndirən sübutlar məxsusi olaraq bu Sazişin 3 sayılı Əlavəsində sadalanan dəlillər vasitəsilə təqdim edilə bilər; onlar saxta sənədlər vasitəsilə təqdim edilə bilməz. İstənilən bu cür sübut əlavə təhqiqat aparılmadan Azərbaycan və Üzv Dövlətlər tərəfindən qarşılıqlı olaraq tanınır.

2. 4(1) və 6(l)-ci maddələrdə təsbit olunduğu kimi, üçüncü ölkə vətəndaşlarının və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin readmissiyasını şərtləndirən *prima facie* dəlillər məxsusi olaraq bu Sazişin 4 sayılı Əlavəsində sadalanan sənədlər vasitəsilə təqdim edilə bilər; onlar saxta sənədlər vasitəsilə təqdim edilə bilməz. Bu cür *prima facie* dəlillər təqdim edildiyi halda, Azərbaycan və Üzv Dövlətlər əksini sübut etməzlərsə, şərtlərin təsbit olunduğunu hesab etmiş olurlar.

3. Giriş, qalma və ya yaşayışın qeyri-qanuniliyi, üzərində Sorğu edən Dövlətin vizası və ya ərazisində yaşayış icazəsi olmayan aidiyyəti şəxsin səyahət sənədləri əsasında müəyyən edilir. Şəxsin lazımi səyahət sənədlərinə, vizaya və ya yaşayış icazəsinə malik olmaması barədə Sorğu edən Dövlətin bəyanatı qeyri-qanuni giriş, qalma və ya yaşayışın *prima facie* dəlilini doğurur.

Maddə 11

Vaxt məhdudiyyətləri

1. Readmissiya üçün müraciət Sorğu edən Dövlətin səlahiyyətli orqanı üçüncü ölkə vətəndaşının və ya vətəndaşlığı olmayan şəxsin ölkə ərazisinə daxil olmaq, qalmaq və ya yaşamaqla bağlı qüvvədə olan şərtlərə əməl etməməsi və ya bu şərtləri artıq yerinə yetirməməsi barədə məlumatı əldə etdikdən sonra ən çoxu altı ay ərzində Sorğu edilən Dövlətin səlahiyyətli orqanına təqdim edilir. Müraciətin vaxtında təqdim edilməsində hüquqi və ya faktiki maneələr olduqda, vaxt məhdudiyyəti Sorğu edən Dövlətin müraciəti əsasında, lakin yalnız maneələr aradan qaldırılana qədər uzadılır.

2. Readmissiya müraciəti yazılı şəkildə cavablandırılır:

- (a) müraciət sürətləndirilmiş prosedura (Maddə 7(3)) əsasən edilərsə, iki iş günü ərzində;
- (b) bütün digər hallarda 15 təqvim günü ərzində.

Bu vaxt məhdudiyəti readmissiya müraciətinin alındığının təsdiqləndiyi tarixdən hesablanmağa başlanır. Bu vaxt məhdudiyəti ərzində cavab olmadıqda, ötürülmə razılaşdırılmış hesab edilir.

Readmissiya müraciətinə cavab hər hansı kommunikasiya üsulu ilə, o cümlədən elektron vasitələrlə, məsələn, faks, elektron poçt və s. ilə təqdim edilə bilər.

3. Readmissiya müraciətinə imtinanın səbəbləri yazılı şəkildə verilir.

4. Razılıq verildikdən sonra və ya 2-ci bənddə müəyyən edilmiş vaxt məhdudiyətinin bitməsindən sonra aidiyyəti şəxs üç ay ərzində ötürülür. Sorğu edən Dövlətin müraciəti əsasında, bu vaxt məhdudiyəti hüquqi və ya praktiki maneələri aradan qaldırmaq üçün tələb olunan vaxta qədər uzadıla bilər.

Maddə 12

Ötürülmə üsulları və nəqliyyat rejimləri

1. 7(2)-ci maddəyə xələl gətirmədən, şəxsin qaytarılmasından əvvəl, Sorğu edən Dövlətin səlahiyyətli orqanları ötürülmənin tarixi, sərhəd buraxılış məntəqəsi, mümkün müşayiətlər və ötürülmə ilə bağlı digər məlumatı yazılı şəkildə on azı 3 iş günü əvvəlcədən Sorğu edilən Dövlətin səlahiyyətli orqanlarına bildirirlər.

2. Daşınma hava və ya dəniz yolu daxil olmaqla, hər hansı vasitələrlə edilə bilər. Hava yolu ilə qayıdış yalnız Azərbaycan və ya Üzv Dövlətlərin milli daşıyıcıları ilə məhdudlaşdırılmır. Qayıdış müntəzəm və ya çarter reysləri ilə də edilə bilər. Müşayiət olunan qayıdışlarda belə müşayiətçilər yalnız Sorğu edən Dövlətin səlahiyyətli şəxsləri ilə məhdudlaşdırılmır, bu şərtlə ki, onlar Azərbaycan və ya hər hansı Üzv Dövlət tərəfindən səlahiyyətlendirilmiş şəxslərdir.

3. Ötürülmə hava yolu ilə həyata keçirildikdə, mümkün müşayiətçilər zəruri vizaların alınmasından azad edilirlər.

Maddə 13

Yanlış readmissiya

Bu Sazişin 3-6-cı maddələrində qeyd olunan tələblərin yerinə yetirilməməsi müvafiq şəxsin ötürülməsindən sonra altı ay, üçüncü ölkə vətəndaşları və vətəndaşlığı olmayan şəxslərlə bağlı isə 12 ay ərzində müəyyən edilərsə, Sorğu edən Dövlət Sorğu edilən Dövlətin readmissiya etdiyi hər hansı şəxsi geriye götürür.

Belə hallarda bu Sazişin prosesual müddəaları *mutatis mutandis* tətbiq edilir və geriye qaytarılmalı olan şəxsin həqiqi kimliyi və vətəndaşlığı ilə əlaqədar bütün mövcud məlumat təqdim edilir.

Bölmə IV

TRANZİT ƏMƏLİYYATLARI

Maddə 14

Prinsiplər

1. Üzv Dövlətlər və Azərbaycan üçüncü ölkə vətəndaşlarının və ya vətəndaşlığı olmayan şəxslərin tranzitini yalnız onların təyinat dövlətinə birbaşa qaytarıla bilmədikləri hallarda həyata keçirirlər.

2. Digər mümkün tranzit Dövlətlərdən keçməyə və təyinat Dövləti tərəfindən readmissiyaya zəmanət olduqda, Üzv Dövlət sorğu edərsə, Azərbaycan üçüncü ölkə vətəndaşlarının və ya vətəndaşlığı olmayan şəxslərin tranzitinə icazə verir; eyni qaydada Azərbaycan sorğu edərsə, Üzv Dövlət üçüncü ölkə vətəndaşlarının və ya vətəndaşlığı olmayan şəxslərin tranzitinə icazə verir.

3. Azərbaycan və ya Üzv Dövlət tranzitdən aşağıdakı hallarda imtina edə bilər:

(a) üçüncü ölkə vətəndaşı və ya vətəndaşlığı olmayan şəxs təyinat Dövlətində və ya digər tranzit Dövlətdə onun irqi, dini, milliyəti, xüsusi ictimai qrupa mənsubiyyəti və yaxud siyasi əqidəyə malik olması səbəbindən işgəncə və ya qeyri-insani və ya alçaldıcı rəflər, yaxud cəza və ya ölüm cəzası, yaxud da təqib edilmə kimi həqiqi təhlükəyə məruz qalarsa; yaxud

(b) üçüncü ölkə vətəndaşı və ya vətəndaşlığı olmayan şəxs təyinat Dövlətində və ya digər tranzit Dövlətdə cinayət məsuliyyətinə cəlb edilərsə; yaxud da

(c) ictimai sağlamlıq, milli təhlükəsizlik, ictimai asayiş və ya Sorğu edilən Dövlətin digər milli maraqları əsasında.

4. Tranzit əməliyyatı zamanı 3-cü bənddə qeyd olunan hallar yaranarsa və ya aşkarlanarsa, yaxud da digər mümkün tranzit Dövlətlərdən keçməyə və ya təyinat Dövləti tərəfindən readmissiyaya zəmanət artıq olmadıqda, Azərbaycan və ya Üzv Dövlət verilmiş hər hansı icazəni ləğv edə bilər. Bu halda, Sorğu edən Dövlət üçüncü ölkə vətəndaşını və ya vətəndaşlığı olmayan şəxsi zəruri şəkildə və yubanmadan geri götürür.

Maddə 15

Tranzit proseduru

1. Tranzit əməliyyatları üçün müraciət Sorğu edilən Dövlətin səlahiyyətli orqanına yazılı şəkildə təqdim edilir və aşağıdakı məlumatı özündə əks etdirməlidir:

(a) tranzitin növü (hava, dəniz və ya quru yolu ilə), mümkün olan digər tranzit Dövlətləri və müəyyən edilmiş sonuncu təyinat məntəqəsi;

(b) aidiyyəti olan şəxs barədə xüsusi məlumat (məs., adı, soyadı, qızlıq soyadı, istifadə olunan/tanınan digər adları və ya təxəllüsləri, doğulduğu tarix, cinsi və mümkün olduqda, doğulduğu yer, vətəndaşlığı, dili və səyahət sənədinin növü və nömrəsi);

(c) nəzərdə tutulan sərhəd buraxılış məntəqəsi, ötürülmənin vaxtı və müşayiətçilərdən istifadənin mümkünlüyü;

(d) Sorğu edən Dövlətin fikrincə 14(2)-ci maddənin şərtlərinin yerinə yetirildiyi və 14(3)-cü maddəyə əsasən imtinaya əsas verəcək səbəblərin məlum olmadığı barədə bəyanat.

Tranzit müraciətləri üçün istifadə olunan ümumi forma bu Sazişə 6 sayılı Əlavədə verilmişdir.

Tranzit müraciəti hər hansı kommunikasiya üsulu ilə, o cümlədən elektron vasitələrlə, məsələn faks, elektron poçt və s. ilə təqdim edilə bilər.

2. Sorğu edilən Dövlət müraciəti aldıqdan sonra beş iş günü ərzində Sorğu edən Dövləti sərhəd buraxılış məntəqəsini və nəzərdə tutulan qəbuletmə vaxtını təsdiq edən qəbuletmə razılığı barədə və ya qəbuletmədən imtina və belə imtinanın səbəbləri barədə yazılı şəkildə məlumatlandırır. Beş iş günü ərzində cavab olmadıqda, tranzit razılaşdırılmış hesab edilir.

Tranzit müraciətinə cavab hər hansı kommunikasiya üsulu ilə, o cümlədən elektron vasitələrlə, məsələn faks, elektron poçt və s. ilə təqdim edilə bilər.

3. Tranzit əməliyyatı hava yolu ilə həyata keçirildikdə readmissiya edilməli olan şəxs və mümkün müşayiətçilər hava limanı tranzit vizası almaqdan azad edirlər.

4. Sorğu edilən Dövlətin səlahiyyətli orqanları qarşılıqlı məsləhətləşmələr şərti ilə tranzit əməliyyatlarında xüsusilə aidiyyəti olan şəxslərə nəzarət və bu məqsədlə əlverişli şərait yaratmaq vasitəsilə yardım edirlər.

5. Başqa hal razılaşdırılmazsa, şəxslərin tranziti müraciətə razılıq alındıqdan sonra 30 gün ərzində həyata keçirilir.

XƏRCLƏR

Maddə 16

Nəqliyyat və tranzit xərcləri

Səlahiyyətli orqanların readmissiya edilməli olan şəxsdən və ya üçüncü tərəflərdən readmissiya ilə bağlı xərclərinin kompensasiyasını almaq hüququna xələl gətirmədən, bu Sazişə müvafiq olaraq readmissiya və tranzit əməliyyatlarından irəli gələn sonuncu təyinat Dövlətinin sərhədinə qədər bütün nəqliyyat xərcləri Sorğu edən Dövlət tərəfindən ödənilir.

Bölmə VI

MƏLUMATIN MÜHAFİZƏSİ VƏ DİGƏR BEYNƏLXALQ ÖHDƏLİKLƏRLƏ ƏLAQƏ

Maddə 17

Məlumatın mühafizəsi

Şəxsə aid olan məlumat yalnız o halda verilir ki, vəziyyətdən asılı olaraq bu məlumatın verilməsi Azərbaycanın və ya Üzv Dövlətin səlahiyyətli orqanları tərəfindən bu Sazişin həyata keçirilməsi üçün zəruridir. Hər bir ayrıca halda şəxsə aid olan məlumatın təhlili və istifadəsi Azərbaycanın daxili qanunvericiliyinə, əgər nəzarətedici qurum Üzv Dövlətin səlahiyyətli orqanıdırsa, 95/46/EC Direktivinin və həmin Üzv Dövlətin bu Direktivə uyğun olaraq qəbul etdiyi milli qanunvericiliyinin müddəalarına uyğun həyata keçirilir. Əlavə olaraq aşağıdakı prinsiplər tətbiq edilir:

(a) şəxsə aid olan məlumat qərəzsiz və qanunauyğun təhlil edilməlidir;

(b) şəxsə aid olan məlumat yalnız bu Sazişin həyata keçirilməsi üçün müəyyən edilmiş, aydın və qanuni məqsədlə toplanmalıdır və bu məqsədə uyğun olmayan şəkildə, nə ötürən, nə də qəbul edən orqan tərəfindən artıq istifadə edilməməlidir;

(c) şəxsə aid olan məlumat tələblərə uyğun, işə aid olmalı və onun toplanması və/və ya sonrakı təhlili məqsədi üçün tələb olunandan artıq olmamalıdır; xüsusilə verilən şəxsə aid olan məlumat yalnız aşağıdakıları ehtiva edə bilər:

- ötürülməli olan şəxs barədə xüsusi məlumat (məs., adı, soyadı, əvvəlki adları, istifadə olunan/tanınan digər adları və ya təxəllüsləri, cinsi, vətəndaşlıq vəziyyəti, doğulduğu tarix və yer, hazırkı və hər hansı əvvəlki vətəndaşlığı),

- pasport, şəxsiyyət vəsiqəsi və ya sürücülük vəsiqəsi (nömrəsi, etibarlılıq müddəti, verilmə tarixi, verən orqan, verilən yer),

- səyahətdə dayanacaqlar və marşrutlar;

- ötürülməli olan şəxsi müəyyən etmək və ya bu Sazişə uyğun olaraq readmissiya tələblərini yoxlamaq üçün lazım olan digər məlumat;

(d) şəxsə aid olan məlumat düzgün olmalı və zəruri halda yenilənməlidir;

(e) şəxsə aid olan məlumat faktların yığılması və ya onların sonrakı təhlili məqsədi üçün tələb olunandan artıq olmamalı və yalnız məlumat subyektlərinin müəyyən edilməsinə imkan verən formada saxlanılmalıdır;

(f) məlumatın təhlili bu maddənin müddəalarına uyğun aparılmadıqda, xüsusilə də məlumat qeyri-adekvat, aidiyyətsiz, qeyri-düzgün və ya onun təhlili məqsədinə münasibətdə həddən artıq olduqda həm məlumatı təqdim edən, həm də qəbul edən orqan şəxsə aid olan məlumatın müvafiq şəkildə təshih edilməsi, silinməsi və ya bloklaşdırılmasını təmin etmək üçün bütün məqsədyönlü tədbirləri görür. Bura məlumatın təshih edilməsi, silinməsi və ya bloklaşdırılmasına dair digər Tərəfə bildirişin verilməsi də daxildir;

(g) sorğu əsasında, məlumatı qəbul edən orqan təqdim edən orqanı təqdim edilmiş məlumatdan istifadə və ondan əldə edilmiş nəticələr barədə məlumatlandırır;

(h) şəxsə aid olan məlumat yalnız səlahiyyətli orqanlara təqdim edilə bilər. Məlumatın sonradan digər orqanlara ötürülməsi məlumatı təqdim edən orqanın əvvəlcədən razılığını tələb edir;

(i) məlumatı təqdim edən və qəbul edən orqanların məlumatın təqdim edilməsi və qəbulunun yazılı qeydiyyatını aparmaq öhdəlikləri vardır.

Maddə 18

Digər beynəlxalq öhdəliklərlə əlaqə

1. Bu Saziş İttifaqın, onun Üzv Dövlətlərinin və Azərbaycanın beynəlxalq hüquqdan, o cümlədən onların Üzv olduqları beynəlxalq konvensiyalardan, xüsusilə də 2-ci maddədə sadalanan beynəlxalq sənədlərdən və aşağıdakı sənədlərdən irəli gələn hüquq və öhdəliklərinə təsir etmir:

- sığınacaq üçün edilmiş müraciətlərə baxılmasına məsul olan Dövləti müəyyənləşdirən beynəlxalq konvensiyalar;

- ekstradisiya və tranzit haqqında beynəlxalq konvensiyalar;

- xarici vətəndaşların readmissiyası haqqında çoxtərəfli beynəlxalq konvensiyalar və sazişlər, məsələn Beynəlxalq Mülki Aviasiya haqqında Konvensiya.

2. Bu Sazişin heç bir müddəası digər rəsmi və ya qeyri-rəsmi razılaşmalara əsasən şəxsın qaytarılmasına mane olmur.

Bölmə VII

HƏYATA KEÇİRİLMƏ VƏ TƏTBİQ

Maddə 19

Birgə readmissiya komitəsi

1. Razılığa gələn Tərəflər bu Sazişin tətbiqi və təfsirində bir-birlərinə qarşılıqlı yardım edəcəklər. Bu məqsədlə onlar xüsusilə aşağıdakı vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün birgə Readmissiya Komitəsi (bundan sonra - Komitə) yaradırlar:

(a) bu Sazişin tətbiqinə nəzarət etmək;

(b) Bu Sazişin müddələrinin təfsiri və ya tətbiqindən irəli gələn məsələləri həll etmək;

(c) bu Sazişin vahid tətbiqi üçün zəruri tədbirlərin həyata keçirilməsi barədə qərar qəbul etmək;

(d) 20-ci maddəyə uyğun olaraq hər bir Üzv Dövlətin Azərbaycanla tərtib etdiyi icra protokolları barədə mütəmadi məlumat mübadiləsi aparmaq;

- (e) bu Sazişə və onun əlavələrinə dəyişikliklər tövsiyə etmək.
2. Komitənin qərarları Razılığa gələn Tərəflər üçün məcburidir.
  3. Komitə İttifaq və Azərbaycanın nümayəndələrindən ibarətdir.
  4. Komitə zəruri hallarda Razılığa gələn Tərəflərdən birinin sorğusu əsasında iclas keçirir.
  5. Komitə özünün prosedur qaydalarını müəyyən edir.

Maddə 20

İcra protokolları

1. Bu Sazişin birbaşa tətbiqinə xələl gətirmədən, Üzv Dövlətin və ya Azərbaycanın sorğusu əsasında, Azərbaycan və Üzv Dövlət xüsusilə aşağıdakılara dair qaydaların əhatə edilməsi üçün icra protokolu tərtib edirlər:

(a) səlahiyyətli orqanların, sərhəd buraxılış məntəqələrinin və əlaqələndirici şəxslərin müəyyən edilməsi;

(b) üçüncü ölkə vətəndaşları və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin müşayiət altında tranziti daxil olmaqla müşayiət olunan qayıdışların şərtləri;

(c) bu Sazişin 1 -4-cü əlavələrində sadalananlara əlavə vasitə və sənədlər;

(d) sürətləndirilmiş prosedura əsasən readmissiyanın üsulları;

(e) sorğu-sual prosedurları.

2. 1-ci bənddə qeyd olunan icra protokolları yalnız 19-cu maddədə istinad edilən Readmissiya Komitəsinə bildirildikdən sonra qüvvəyə minir.

3. Azərbaycan digər Üzv Dövlətlə münasibətlərində sonuncunun sorğusu əsasında bir Üzv Dövlətlə tərtib etdiyi icra protokolunun hər hansı müddəasını tətbiq etməyə razılaşır. Bir Üzv Dövlətin Azərbaycan ilə tərtib etdiyi icra protokolunun hər hansı müddəasını sonuncunun xahişi ilə digər Üzv Dövlətlər də Azərbaycan ilə münasibətlərində tətbiq etməyə razıla